

Munkába menet

A tananyag szerzője: Szügyi György

Lektorálta: Barcsa Krisztina

**Tananyag az egyetemi hallgatók munka világába történő belépését támogató
tartalommal**

Jelen tananyag a Szegedi Tudományegyetemen
készült az Európai Unió támogatásával.

Projekt azonosító:

EFOP-3.4.3-16-2016-00014

9. Az élethosszig tartó kompetencia fejlesztés jellemzőiről.

A tananyag 3 fejezetet, és 9 tanegységet (órát) tartalmaz.

A tanegységek szerkezete az alábbi:

I. Mit kell tudni a munka világáról?

1. A munka világának főbb jellemzői.
2. Miért érdemes mindezekről tudni?
3. A munka világának főbb szabályai.

II. Az oktatás és a munka összekapcsolása a hallgatói státuszban.

4. A hallgatói, tanári és intézményi elvárásokról és a tanulási folyamatról.
5. Tanulni és hasznosnak lenni ugyanabban az életszakaszban.
6. A tanulás és a munkavégzés szinergia-pontjairól.

III. A tanulási módszerek és a gyakorlati hasznosság harmóniája.

7. A tudás megszerzésének folyamatáról a munkahely szempontjából.
8. A „Learning by ...” módszerek munkavégzési szempontú megismerése.
9. **Az élethosszig tartó kompetencia fejlesztés jellemzőiről.**

III. A tanulási módszerek és a gyakorlati hasznosság harmóniája.

9. Az élethosszig tartó kompetencia fejlesztés jellemzőiről.

Jelen tananyag elektronikus formában készült, 30-50 perc alatt feldolgozható és olyan tanulási formákat alkalmaz, melyek a hallgatói egyéni tanulás támogatására és hatékony művelésére alkalmasak.

Az alkalmazott tanulási formák listája az előforduló jelölésekkel a mellékelt 9.1 számú olvasólecke-mellékletben került összefoglalóan bemutatásra. Tanulmányozásához látogass el az 9.1 számú olvasólecke-melléklethez!

A lecke célja: Jelen tananyagegység célja, hogy

Jelen tananyagegység célja, hogy rávilágítson azokra a jellemzőkre, melyek az élethosszig tartó tanulás sajátosságait részletesen bemutatják, magyarázatul szolgálnak a kompetencia fejlesztés fogalmának mára történő bevezetésére.

Megértjük, hogyan tudunk érzékenyen figyelni, szenzitívnek lenni arra, hogy tudásunk, rutinjaink, képességünk, általános és szakmai szemléletmódunk formálásával a kompetencia-fejlesztésünkben tudatosan és a lehető legsikeresebben részt venni.

Kompetencia-fejlesztés fogalmát oly mértékben részletezzük, hogy a „mindenkori munkahelyzetekhez illesztett szükséges alkalmasságunk” fogalmát és napi gyakorlatát képesek legyünk sikeresen megvalósítani.

Megismerjük a szemléletében is kitartó önfejlődésünk eredményét hogyan tudjuk az egyéni életpálya tervezésében és sikeres megvalósításában megalapozni.

Mindez 30-50 perc alatt feldolgozható formában történik, és a mai kor lehetőségei szerinti oktatási formák alkalmazásával.

A Tananyag szerzőjének személyes üzenete és rövid szakmai önéletrajza a mellékelt 9.2 számú olvasólecke-mellékletben található. Tanulmányozásához látogass el az 9.2 számú olvasólecke-melléklethez!

Tantárgyunk a ma világának munkavállalási, megélhetési lehetőségének alapjait igyekezett bemutatni olyan szemszögből, mely a felelősséget az egyetemi tanulás és az élet későbbi szakaszainak önfejlesztési felelősségének hangsúlyát emelte ki. Mint ilyen, nem beszéltünk a munkavállalás jogi körülményeiről, vagy például a kiválasztási folyamatról, mert véleményünk szerint ezek csak az itt elmondottak után következnek, és természetesen ezek is fontosak.

Élethosszig tartó tanulás, mely nem fenyegetés, hanem játékos kihívás

Mottó: a tanulás komoly dolog, de nem kell, hogy unalmas legyen!

Két kiemelten fontos terület, melyre gondolj másként, mint eddigi iskolai tanulmányai során, mivel érzékenynek kell lenned a tanulás célját és eredményét, valamint sikerességét illetően.

1. A vizsgák és dolgozatok helyett önellenőrző tesztek, mint mérési eszközök

Az élethosszig tartó tanulás mára nem csupán tudásbővítés, hanem tudásmélyítő, és más szakterületekre is kiterjedő tudásszélesítőt tevékenység is. Ahogy az előző, 8. leckében megállapítottuk, a tudás (egy kompetencia fejlesztő iskolai környezetben) nem önmagában kerül számonkérésre, hanem a tudásból eredő **gyakorlati-alkalmazási hasznosíthatósága alapján is.** Így tehát nem lexikális ismeretek számonkéréséről, hanem az értelmes megértés és a gyakorlati megvalósítás képességének méréseként tekintünk rá.

Ez is magyarázat arra, hogy a tudásellenőrzés, és tudásmérés (a kompetencia fejlesztés esetén) nem feltétlenül tanári feladat már, hanem **az alkalmazási képességet is megítélő önértékeléssé válik.**

2. A munkahelyi feladatok sikeres megoldásához szükséges információk összegyűjtése

Felveti ez egyúttal a kompetencia fejlesztés fogalmának gyakorlati hasznosítását, A lexikális tudás, mint az általános műveltség fogalmának átértékelődését.

Ilyen értelemben a ma elektronikus tudásbázisai (internetes adatbázisok, közösségi oldalak információi, a mediaszolgáltatók weboldalai stb...), melyek tartalmazzák a keresett információt, viszont egy intelligens mérlegelést az adatok helyességére, megbízhatóságára, és

az elvárt frissítésre vonatkozóan már nem. Ezért szükséges szűrést végeznie az információt használónak.

Minden információ-hasznosítási szempont a végső hasznosságot jelentősen befolyásolja, így komoly mérlegelés tárgya az adatelérés, és megértés fázisainak biztosítása a kompetencia fejlesztő csoport, közösség számára.

Kérdés:

- Milyen arányban használsz papír alapú, illetve internetes információ forrásokat?
- Mi alapján döntesz, amikor adatot, információt gyűjtessz egy témában?
- Mely információ-forrásokat, adatbázisokat, mely weboldalakat tartod megbízhatónak és relevánsnak?
- Tanáraidtól kapsz-e mérlegelési szempontot, módszert a megbízhatóság szűréséhez?

Az élethosszig tartó tanulás modellje

Az élethosszig tartó tanulás modelljének általános jellemzői és az egyéni életpályára gyakorolt hatásai

A fenti modell bemutatja egy ember életpályájának felkészülési ívét a különböző élethelyzetekre vonatkozóan, és a tudásgyarapodás logikai egymásra épülésén túl a megértés fázisán keresztüli alkalmazásba vétel, készségfejlesztés, és a kívánt hatékonyságot, és eredményességet biztosító rutinok elsajátításának ívét.

Mindehhez gondoljuk át a modell általános jellemzői túl azokat az elemeket, melyek egy személyes motivációval együttes kompetencia fejlesztési tudatosságot mutatnak, illetve leírhatók, és beazonosíthatók a fejlődés elemei.

Korábbi leckéinkben mutattunk be személyes életpályára vonatkozó mintát, így annak tanulságait hasznosítsuk a te munkavállalási lehetőségeid mérlegelésére is..

Ez a tantárgy arra hívja fel a figyelmedet és azt mutatja be, hogy egyetemi tanulmányaid során már nem csupán tanulnod kell. Bemutatjuk, hogy az egyetem befejezésekor képesnek kell lenned arra, hogy megszerzett tudásod, kifejlesztett készségeid, a majdani munkahelyi feladatok végzésekor tapasztalt hozzáállásod képessé tegyen arra, hogy sikeresen dolgozz.

Ehhez találj meg magadnak azokat a tevékenységeket, melyekben sikeres leszel. Lásd az alábbi feladatot, mely ebben segít és a későbbi élethelyzeteidben is vedd elő, használd döntésed mérlegelésében.

Gyakorlati foglalkoztató feladat:

Gondold át mi az a tevékenység, mely megragadja érdeklődésedet, leköti figyelmedet, és önkéntelenül is elmélyedsz annak végzése közben? (Ez a tevékenység személyes életpályád sikere szempontjából kiemelten fontos lehet, így jövődet tekintve érdemes így kezelni!) Lehet ez hobbid is.

Legalább 2-3 ilyen tevékenységet idézz fel, és válaszd ki a szívednek legkedvesebbet. Gondolkodj el (ehhez menj vissza és olvasd el még egyszer az önfoglalkoztatás fogalmát és a két eseteírást) a 2. leckében (a 9. és 10. oldalon) leírt önfoglalkoztató szerepről és esetekről.

Segítő gondolatok: A rugalmas munkavállalási lehetőségek sorában bemutattunk egy különlegeset, az önfoglalkoztató munkát. Ennek jellemzője, hogy kialakítod magad azt a munkakörnyezetet, amiben eredményesen tudsz dolgozni, és ezzel az erőforrással együttesen vállalsz és végzel el feladatokat, amiért cserében bevételhez jutsz. Az ottani példák egy videofelvételek készítésére és megvágására alkalmas eszközcsomagot és az események helyszínére történő eljutást biztosító autó (mobilitás) jelentette, míg a másik esetben egy kozmetikai szolgáltatás nyújtásához szükséges eszközpark és kezelő helyiség kialakítását mutatta be.

Gondold át, milyen eszközökre lenne szükséged, hogy önállóan, önfoglalkoztatóként ajánlhatsz ki tevékenységedet az általad kedveltek közül? (Olyanokat mérlegelj, melyek mások számára hasznosak lehetnek és esélyes, hogy fizetnének érte!)

Készíts költség- (a használandó eszközök árai, elhasználódásuk várható ideje, stb.) és bevételi (ára, eladható darabszáma, stb.) kalkulációt az alapján, amit az eseteírások bemutatnak!

Meg tudnál-e élni ebből a tevékenységből?

Lássuk, az élethosszig tartó tanulási modell milyen tartalmat testesít meg, és mit üzen számunkra!

1. A modell egyrészt bemutatja, hogy az állami oktatásban való részvétel hogyan alakult át az általános műveltség megszerzéséből, a változások, a felgyorsult világ és környezetünk kihívásai általt megkövetelt, paradigma-váltásra, kooperációra és együttműködésre képessé tevő **alapkészségek fejlesztésévé.**

A korábbi időszak általános műveltségét, nagyrészt lexikális tudását felváltotta a pragmatikus (a gyakorlati hasznosságot szemelőtt tartó) tudásbázis kialakításának igénye. Ez a gyakorlatias megközelítés olyan tudást jelent, mely mögött **a tudás alkalmazásának megértési szintje**, és az **ehhez kötődő módszertanok, készséggé alakítható mozdulatok és eljárások tartoznak.**

Gyakorlati minta

Példa az általános műveltség helyett megszerezhető gyakorlatias tudásra:

Jelen tananyag minden elemében alkalmazza az itt bemutatott tudást és gyakorlati hasznosíthatóság szemléletét.

A 2. lecke 9. és 10. oldalán bemutatunk két önfoglalkoztató esetet, mely már önmagában is a fogalom megismerésén túl arra igyekezett rámutatni, milyen ennek a modellnek a gyakorlati megjelenése.

Ebben a leckében felkészítettünk arra, hogy te magad (a minták és az adott további információk, instrukciók alapján) is gondolj át legalább egy olyan tevékenységet, melyet te magad szívesen csinálsz. (Feltéve, ha megcsináltad a lépéseket, így személyes élményt szerezhetél arról, hogy téged a környezeted milyennek ítélheti a személyes értékteremtő képességedet, meg tudnál-e élni az általad kedvelt egyik tevékenységedből?)

Azélethosszig tartó tanulási modell másik fontos tanulsága:

2. A tanulmányaim és gyakorlatom során megszerzett késégeket hogyan kell motiváltan használni, valamint szakmaspecifikus és jóval összetettebb jártasságokká összeilleszteni és sikeresen használni.

Esetleírás és foglalkoztató feladat

Tekintsünk egy egyszerű kommunikációs alaphelyzetet, ahol egy közös számítógépes játék szabályait szükséges értelmezni ahhoz, hogy az érintett versenytársak korrekt versenyfeltételek mellett élvezzék a játékot.

Mi történik akkor, ha valamely szabály az egyik versenytársnak kedvezőbb győzelmi esélyt biztosít, mint a másik versenytársnak? Elképzelhető-e, hogy a szabályt, a hátrányos helyzetű nem tartja be? Hogyan célszerű ezt kommunikálni?

Az ilyen helyzeteknek, melyek konfliktusos kommunikációhoz illeszkednek, mindkét fél tudatosságát biztosítani kell. Az együttműködés még a háborús felek között is fenn áll valamilyen szinten, hiszen tárgyaló delegációkat fogadnak, és közben nem harcolnak. Az együttműködési szintek tudatosítása elengedhetetlenül fontos minden közös tevékenységben.

3. Hogyan lehet a tudásmélyítés és tudásszélesítés mellett, a mások vezetésének három fejlesztési irányát az egyéni életpálya alakításában harmonikusan alkalmazni, megvalósítani.

A vállalkezási és intézményi szervezetekben sokféle tevékenység koordinatív ellátására van szükség, így sok szakterület (marketing, műszaki, pénzügyi, stb..) tevékenységét kell közös céllá, vízióvá fogalmazni ahhoz, hogy a szervezeti közösség valóban egy irányba húzza a szervezet rúdját.

Gyakorlati foglalkoztató feladat:

Amennyiben egy vállalkozásnál, intézménynél kialakított szabályokról beszélünk, (lásd a 2. és 3. leckében bemutatott minta-szabályokat)

fontos tudnunk, hogy miért, milyen célból keletkezett a szabály, és miért célszerű azt betartanunk? Ez a közösség érdekét szolgálja, és feyelmet, felelősség vállalást igényel, ugyanakkor biztosítja a közös előnyöket a közösség tagjainak számára.

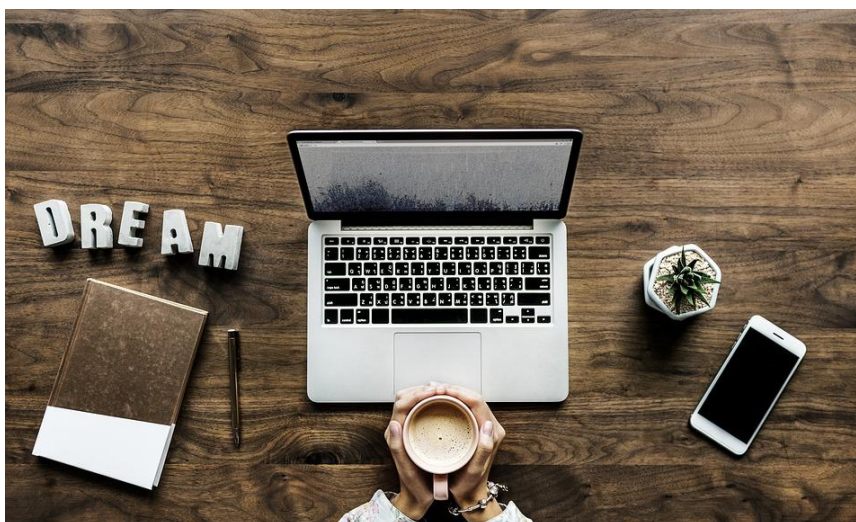
4. Összefoglalóan olyan tudatossággal megvalósítani önfejlesztésünket, melynek során a kreatív önmegvalósítás jobb agyféltekéjének és a tudatos tervezés és önfejlesztés bal agyféltekéjének harmóniája érvényre jusson.

Az érzelem és a logika harmóniájáról minden élethelyzetben érdemes gondoskodni, nem csupán a munkavégzés során. Ez a téma önmagában megér egy tantárgynyi figyelmet, tanulási, kompetencia fejlesztési erőfeszítést. Most azonban fókuszáljunk a munkavállalási terület néhány fontos kompetencia-elemére és rövid tartalmi leírásukkal adjunk segítséget ekigazodni közöttük.

Nézzük a legfontosabb kompetenciaelemeket, gyakorlatias értelmezéssel

Tudás: ismeretek struktúrált rendszere

Rutin: azok a készségeim, melyeket már munkahelyzetekben rutinszerűen képes vagyok használni (pl. 10 ujjas gépelés, a Word szövegszerkesztő néhány funkciójának használata, stb.)

Nézőpont szemlélet: az, ahogyan a világot, vagy éppen egy konkrét dolgot első ránézésre megközelítek, véleményezek (ezt gyakran észre sem veszem, más nézőpontját esetleg butaságnak tartom, stb.)

Személyiség fejlesztés: az az erőfeszítés, ahogyan fejleszteni igyekszem azokat a tulajdonságaimat, melyek hátrányt okoznak, vagy okozhatnak boldogulásom, sikerességem útjában

Management by...: olyan együttműködési, kommunikációs, motivációs és vezetési módszerek, melyek segíthetnek a hatékonyabb, gyorsabb és sikeresebb munkavégzéshez, illetve bármilyen közösségben és közösséggel történő boldogulásomban

Jelen tananyag tanulási eredményei:

Jelen tananyagegység segítségével eredményesen beazonosításra kerültek azok a jellemzőkre, melyek az élethosszig tartó tanulás sajátosságait részletesen bemutatják, magyarázatul szolgálnak a kompetencia fejlesztés fogalmának mára történő bevezetésére.

Megértettük, hogyan tudunk érzékenyen figyelni, szenzitívnek lenni arra, hogy tudásunk, rutinjaink, képességünk, általános és szakmai szemléletmódunk formálásával a kompetencia-fejlesztésünkben tudatosan és a lehető legsikeresebben részt venni.

Kompetencia-fejlesztés fogalmát oly mértékben részleteztük, hogy a „mindenkori munkahelyzetekhez illesztett szükséges alkalmasságunk” fogalmát és napi gyakorlatát képesek legyünk sikeresen megvalósítani.

Megismertük a szemléletében is kitartó önfejlődésünk eredményét hogyan tudjuk az egyéni életpálya tervezésében és sikeres megvalósításában megalapozni.

A tananyag elsajátításának visszamérését a mellékelt 9.3 számú olvasólecke-mellékletben található ellenőrző kérdések segítik számodra. Tanulmányozásához látogass el az 9.3 számú olvasólecke-melléklethez!